
**SPMN
2023
03**

1. Vládný návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony – prvé čítanie

Ide o rozsiahlu novelu školského zákona, ktorá prešla niekoľkými iteráciami pred predložením do parlamentu. Okrem návrhov, ktoré sa týkajú všetkých žiakov (napr. zmena dĺžky jednotlivých stupňov ZŠ) obsahuje novela aj niekoľko prelomových zmien týkajúcich sa výučby deti zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP).

Mení sa celková štruktúra podpory žiakov zo SZP. Zákon zavádza novú, **širšiu definíciu špeciálnej výchovno-vzdelávacej potreby** (§ 2 ods. j), do ktorej už nepatria mimoriadne nadané deti a zdravotne znevýhodnené deti. Ide o definičné čistenie, ktorá pomáha lepšie nastaviť tzv. podporné opatrenia pre deti zo SZP. Nový § 154a definuje pojem podporné opatrenia a taxatívne ich aj pomenuje. Podporné opatrenia majú byť určené na báze dohody s poradňou a budú financované z nového „príspevku na podporné opatrenia“. Zruší sa zároveň dnešná forma financovania školských asistentov, ktorí budú od roku 2024 tiež financovaní z tohto nového príspevku.

Znova sa **zavádza možnosť mať tzv. úvodný ročník**, ktorý nahrádza inštitút nultého ročníka, zrušený v roku 2019. Návrh sa snaží reagovať na kritiku ohľadom nefunkčnosti nultých ročníkov, ktoré pred štyrmi rokmi motivovali vyradenie tohto nástroja zo školského zákona (napr. určuje početnosť v triede na maximálne 10 žiakov, doslova hovorí o tom, že po úvodnom ročníku nemôžu zostať ako odčlenená trieda, a že sa úvodný ročník nezaráta do povinnej školskej dochádzky).

Veľkou zmenou je **zavedenie právneho nároku na predprimárne vzdelávanie pre 3 a 4-ročné deti**. Opatrenie nadväzuje na zavedenie povinnej predškolskej dochádzky pre 5-ročné deti v roku 2019 a ďalej približuje Slovensko k medzinárodnej dobrej praxe v tejto oblasti. Vzniká pojem spádovej materskej školy pre deti, obce sa pritom musia postarať o vytvorenie dostatočnej kapacity pre vlastné deti, a to buď priamo v obci, alebo aj po dohode s inou obcou.

Malá ale dôležitá zmena je ukotvenie povinnosti Ministerstvo vnútra poskytovať Ministerstvu školstva relevantné dáta z registra fyzických osôb ohľadom detí v predškolskom veku. Doteraz sa tak nedialo, čo bránilo v správnom strategickom plánovaní v tejto oblasti.

Nepříjemnou zmenou je naopak opatrenie, podľa ktorého **v každej materskej škole bude musieť pôsobiť aspoň jeden pedagogický zamestnanec s vysokoškolským vzdelaním prvého stupňa**.

V momente, keď potrebujeme vytvoriť veľký objem novej kapacity v predškolskom vzdelávaní, sa vzdá byť zvýšenie kvalifikačných podmienok v tejto oblasti kontraproduktívne. Asi aj preto má toto opatrenie navrhnutý odklad účinnosti až do roku 2029.

Na rozdiel od prvotného znenia tohto návrhu z auguste 2022 **súčasná verzia neobsahuje definíciu segregácie**, ktorá by bola dôležitá nielen kvôli súdnemu rozhodnutiu ohľadom segregácii v meste Stará Ľubovňa, ale aj kvôli záväzkom Slovenskej republiky z Plánu obnovy a odolnosti o prijatí takejto definície najneskôr v treťom kvartáli 2023.

Hodnotenie: Navrhovaná novela je ambiciózna a aj osožná v hneď niekoľkých oblastiach. Rozšírenie predškolskej výchovy, systematizácia podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zavedenie úvodných ročníkov a podobné zmeny sú vítané. Preto **odporúčame návrh podporiť**. V legislatívnom procese ešte môže byť dostatočný priestor na odstránenie zmienených problémov, najväčším z ktorých je vypadnutie definície segregácie.

2. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky PELLEGRINIHO, SAKOVEJ, TOMÁŠA, RAŠIHO a ŠUTAJ EŠTOKA na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku – prvé čítanie

Návrh z dielne poslancov Hlasu ponúka alternatívne riešenie na problematiku **chýbajúcich miest v škôlkach** na Slovensku. Kým v prípade vládneho návrhu zákona je ponúknutým riešením právna nárokovateľnosť miesta v škôlke, tento návrh zavádza nárok na **rodičovský príspevok** pre rodiny, ktoré sa nevedeli dostať k miestu v škôlke v dostupnej vzdialenosti od ich bydliska.

Novela ukotví štátnu garanciu zabezpečenia predprimárneho vzdelávania detí v materskej škole priamo v školskom zákone. Pre rodiny, ktoré sa napriek tejto deklarátornej garancii nevedia dostať k miestu, štát ponúka kompenzáciu vo forme rodičovského príspevku. Proces jeho pridelenia je subjektívny. Rodina musí dokázať, že robila reálne úsilie na získanie miesta. Pod dostupnou vzdialenosťou sa nerozumie iba miesto pobytu, ale po prípade aj miesta ľahko dostupné verejnou dopravou (napr. školské autobusy). Žiadateľ zároveň nemôže mať dlhy voči štátu.

Osobitosťou návrhu je aj fakt, že rodič, ktorý si svoje dieťa napokon umiestni v súkromnej škôlke, naďalej zostáva oprávneným poberateľom príspevku. Predkladatelia to odôvodňujú vysokou priemernou cenou súkromných škôlok.

Hodnotenie: Návrh ponúka parciálne riešenie na problém chýbajúcich miest v škôlkach formou kompenzačného príspevku. Môže to byť zaujímavou formou podpory pre rodiny, ktoré sa snažia dostať k miestu v škôlke, avšak sa im objektívne nedarí. Zároveň však funguje iba ako náplast, a nerieši jadro problému: chýbajúce kapacity škôlok, nerovnomerné rozloženie predškolských zariadení, nezáujem niektorých rodičov z nízkopříjmových rodín o predškolskú výchovu ich detí a ďalšie. Návrh preto v jeho súčasnej forme **odporúčame nepodporiť**. Ak však vládna „veľká novela“, vrátane nárokovateľných miest v škôlke neprejde parlamentom, môže byť aj takéto čiastočné riešenie viac zaujímavé, ako súčasné status quo.

3. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a seniorov – tretie čítanie

Ide o návrh z dielne koaličných poslancov z troch strán bývalej vládnej koalície. Cieľom návrhu je rozšíriť pôsobnosť komisára pre osoby so zdravotným postihnutím o ďalšiu cieľovú skupinu. Ide o seniorov, ktorí v súčasnosti nemajú vlastného ochrancu práv. Návrh je technicky koncipovaný ako úplne nový zákon, reálne však novelizácia nezasahuje do pôsobnosti komisára pre deti a v prípade komisára pre osoby so zdravotným postihnutím najmä dopĺňa seniorov do príslušných paragrafov. Návrh sa prezentuje ako nový zákon kvôli tomu, že sa mení samotné meno zákona (ako aj meno dotyčného komisára).

Dôležitou časťou návrhu je navýšenie súčasného rozpočtu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím o 430 tisíc eur, a to už od roku 2023. Ide o náklady na rozšírenie kapacity jeho úradu v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach. Vcelku pribudnú ôsmi noví pracovníci, sedem právnikov a jeden asistent. Ráta sa aj s nákupom troch osobných automobilov.

Je pozitívne, že ďalšia ohrozená skupina získa širšiu ochranu formou dedikovaného komisára. Je však dôležité dôkladne preskúmať, či takéto rozšírenie pôsobnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím o skupinu seniorov nedegraduje úroveň pozornosti na originálnu cieľovú skupinu tohto úradu, t.j. osoby so zdravotným postihnutím. Novú agendu síce majú vykrývať noví kolegovia, komisár však bude iba jeden, a ten si bude musieť deliť svoju pozornosť medzi skupinami. Na druhú stranu, uvedomujeme si, že fragmentovať agendu ľudských práv medzi priveľa nových inštitúcií nie je najvhodnejším riešením. Silné personálne kapacity v rámci jednej inštitúcie považujeme za dôležitejšie.

Medzi druhým a tretím čítaním boli schválené dva pozmeňujúce návrhy, ktoré však podstatne nemenia charakter zákona. Zmenilo sa pomenovanie samotného komisára (*komisár pre osoby so zdravotným postihnutím a seniorov*) a účinnosť zákona (február 2023 – čo bude potrebné zmeniť opätovne), ale nevykonali sa žiadne obsahové zmeny. Zákon je v treťom čítaní preto, lebo sa po schválení v druhom čítaní poslancom tesne nepodarilo odsúhlasiť okamžité prerokovanie v treťom čítaní.

Hodnotenie: Návrh dáva väčšiu ochranu a oporu zraniteľnej skupine seniorov. Preto **navrhujeme podporiť**.

4. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Petra LIBU, Vojtecha TÓTHA, Erika ŇARJAŠA a Jaroslava KARAHUTU na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov – druhé čítanie

Predložený návrh zákona sa týka mesta Košice. Hoci majú Košice o polovicu menej obyvateľov ako Bratislava, mesto disponuje až 22 mestskými časťami, pričom Bratislava ich má len 17. Cieľom predkladaného návrhu zákona je zmena postupu pri vytváraní, zrušovaní, zlučovaní alebo rozdeľovaní mestských častí v meste Košice.

V súčasnosti podľa aktuálneho právneho rámca disponuje možnosťou vytvoriť, zrušiť, zlúčiť alebo rozdeliť mestské časti mestské zastupiteľstvo všeobecne záväzným nariadením, pričom je potrebný súhlas 3/5 väčšiny všetkých poslancov. Voči takémuto nariadeniu sa môžu obyvatelia v územne dotknutých mestských častiach ohraďovať, a to prostredníctvom miestneho referenda v mestskej časti do 120 dní od jeho platnosti. Ak je miestne referendum platné, predkladaný návrh je možné opätovne predložiť až v ďalšom volebnom období. Táto právomoc mestských častí mesta Košice podľa predkladateľov návrhu zákona fakticky znemožňuje v praxi znížiť počet mestských častí.

Predmetom návrhu zákona je teda presun kompetencie vytvárania, zrušovania, zlučovania alebo rozdeľovania mestskej časti v meste Košice na mestské zastupiteľstvo, ktoré o danej problematike bude rozhodovať štatútom. „Následne má **Rada starostov** možnosť v lehote 60 dní odmietnuť príslušné rozhodnutie mestského zastupiteľstva. V takom prípade však mestské zastupiteľstvo môže opätovne prerokovať príslušnú vec a tzv. **veto Rady starostov prelomiť kvalifikovanou väčšinou** (3/5 väčšinou všetkých poslancov mestského zastupiteľstva).“

Vysoký počet mestských častí môže prirodzene viesť k neefektívnemu riadeniu a fungovaniu vecí verejných. Mesto Košice však čelí aj iným problémom, a to v oblasti rozdelenia kompetencií medzi jednotlivými mestskými časťami, ktoré sú v mnohých prípadoch chaotické a nelogické. Práve na tento problém by sa malo mesto Košice viac zamerať, nakoľko obchádzanie občanov mestských častí a redukovanie ich kompetencií nepovažujeme za ideálne riešenie. Išlo by o ďalší prechod kompetencií do centra (v tomto prípade na mestské zastupiteľstvo mesta Košice). V prípade spájania sa mestských častí, ktoré nie sú schopné efektívne fungovať, by k nim malo mesto Košice pristupovať osobitne a predstaviť ich obyvateľom možnosti riešenia konštruktívnou debatou, nie ich však obchádzať.

Hodnotenie: Zrušenie možnosti obyvateľov vyjadriť sa k rozpusteniu ich mestskej časti by vytvorilo kuriózný a nedemokratický stav, kde by mesto vedelo časti svojim obyvateľom zrušiť samosprávu nad ich hlavou bez opýtania. **Predložený návrh zákona preto odporúčame nepodporiť.**

5. Návrh poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Kataríny HATRÁKOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine – druhé čítanie

Ide o jednoduchú úpravu zákona o rodine, konkrétne časti o náhradnej starostlivosti (tretia hlava). O náhradnej starostlivosti o maloleté dieťa rozhoduje súd v prípade, keď rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť starostlivosť. Zákon pozná tri typy náhradnej starostlivosti – pestúnska starostlivosť, ústavná starostlivosť a **náhradná osobná starostlivosť**. Novela zákona upravuje práve tento posledný typ tým, že **rozširuje okruh osôb, ktorým môže byť dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti**.

Momentálny zákonný stav umožňuje zveriť dieťa len do náhradnej osobnej starostlivosti „*príbuzného maloletého dieťaťa*“ (§ 45 ods. 2). Konkrétne sú v zákone uvedené tieto vzťahy: prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa. Je pochopiteľné, že vo väčšine prípadov budú títo rodinní príbuzní najbližší a najvhodnejší adepti na starostlivosť o dieťa. Avšak existujú situácie, kde by bolo v prospech dieťaťa eliminovať podmienku rodinného vzťahu. Napríklad, keď neexistuje vhodný pokrvný príbuzný, dieťa by nemuselo byť zverené do ústavnej starostlivosti, ale do náhradnej osobnej starostlivosti inej blízkej osoby. Alebo v prípadoch, kde dieťa síce má formálnych príbuzných, ale má s nimi výrazne slabší vzťah ako s inou blízkou osobou. Platné právo neumožňuje súdom posúdiť tieto situácie.

Novela zákona navrhuje zmeniť a liberalizovať podmienky zverenia do náhradnej osobnej starostlivosti. Po schválení zákona by súd mohol „*zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti aj inej blízkej osobe v rodinnom pomere alebo obdobnom pomere vo vzťahu k dieťaťu, [...] ktorá žila v spoločnej domácnosti s rodičom*“. Túto zmenu považujeme za **relevantnú aj z hľadiska sexuálnych menšín**, lebo sa domnievame, že formulácia navrhovanej zmeny by **umožnila súdom zveriť deti do starostlivosti partnera rovnakého pohlavia**, ktorý vychovával dieťa v jednej domácnosti, ale ich vzťah nebol zaštitený žiadnym právnym inštitútom (lebo taký neexistuje). Súd by pri udeľovaní náhradnej starostlivosti mohol používať najlepší záujem dieťaťa ako hlavné kritérium – pre dieťa je dôležitejšie porozumenie a pocit bezpečia, než formálny príbuzenský vzťah.

Hodnotenie: Návrh odporúčame podporiť. Túto novelu považujeme za prospešnú pre maloleté deti, ale taktiež ju vnímame ako malý (a možno nechcený) krok vpred v právach sexuálnych menšín.

6. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Jozefa LUKÁČA, Anny ANDREJUVOVEJ, Evy HUDECOVEJ a Anny ZÁBORSKEJ na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle - prvé čítanie

Predložená krátka novela sa týka zmeny označenia rodu resp. pohlavia v oficiálnych dokumentoch. Na to, aby si transrodový človek mohol zmeniť označenie pohlavia v dokumentoch (z F na M a naopak), potrebuje najprv zmeniť rodné číslo. V aktuálne platnom zákone týkajúceho sa zmeny rodného čísla sa uvádza, že „ministerstvo vykoná na požiadanie zmenu rodného čísla na základe **lekárskeho posudku o zmene pohlavia osoby**“.

Autori a autorky predloženého návrhu vidia v takejto formulácii problém, keďže zákon nikde bližšie nešpecifikuje výraz lekársky posudok. Novelou chcú zdefinovať (resp. predefinovať) význam tohto výrazu a tým zabezpečiť, aby bolo možné zmeniť rodné číslo len v prípade, ak je vydaný lekársky posudok, ktorý potvrdzuje, že pohlavie, ktoré má daná osoba v oficiálnych dokumentoch nie je v súlade s jej „skutočným biologickým pohlavím“. Podľa návrhu by malo ministerstvo odteraz vykonať zmenu rodného čísla „na základe lekárskeho posudku o zmene nesprávne určeného pohlavia osoby preukazujúceho **na základe genetického testu** správne určenie pohlavia osoby“.

Hodnotenie: Navrhnutá nová definícia sa javí byť veľmi rigidná. Aby bol žiadateľ alebo žiadateľka o zmenu úspešný/á, lekársky posudok by musel na základe genetických testov usúdiť, že v minulosti došlo k nesprávnemu určeniu pohlavia/rodu danej osoby. **Prakticky by to znamenalo znemožnenie administratívnu zmenu rodu resp. pohlavia na iné, ako genetické pohlavie, s ktorým sa daný človek narodil.** Tento návrh je preto zbytočne striktný a diskriminačný voči transrodovým ľuďom, ktorí svojou zmenou rodu nikoho neohrozujú a ani nijako inak negatívne neovplyvňujú život majority. V kontexte nedávnych pozitívnych administratívnych zmien týkajúcich sa zmeny pohlavia/rodu by bolo podporenie tohoto návrhu len chybným krokom späť. **Navrhujeme ho preto nepodporiť.**

7. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky GYIMESIHO, GREDELA, POLLÁKA a PLEŠTINSKEJ na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch v – prvé čítanie

Predkladatelia návrhu majú zámer vytvoriť nový pamätný deň: **Deň nespravodlivo vysťahovaných a odvečených občanov**, ktorý by spadal na 12. apríla. Pamätné dni nie sú štátne sviatky ani dni pracovného pokoja, takže nemajú žiadny vplyv na ekonomický život krajiny. Výber termínu pamätného dňa je založený na dátume prvého transportu etnických Maďarov z územia Slovenska (12. 4. 1947).

Predkladatelia v dôvodovej správe uvádzajú, že ich **cieľom je vysporiadať sa s minulosťou** a prispieť k zmierneniu medzi majoritou a národnostnými komunitami. Konkrétne ide o minulosť medzi rokmi 1942-1948, počas ktorých bolo “odvečených alebo násilne vysťahovaných” vyše 200 000 príslušníkov menšín na Slovensku. Medzi tieto menšiny patria Židia, Nemci, Maďari a Rómovia. Na záver predkladatelia zahŕňajú do skupiny vysťahovaných a odvečených občanov aj 30 000 ľudí, ktorí boli zavlčení do sovietskych lágrov (tzv. *malenkij robot*).

Na prvý pohľad ide o jednoduchý symbolický zákon, ktorý slúži na prijatie historickej viny za tragédie vojnového a povojnového obdobia. Avšak je otázne, či je kategória „nespravodlivo vysťahovaných a odvečených občanov“ zmysluplná, vzhľadom na to, že pokrýva **široké spektrum historických udalostí**: od holokaustu, cez výmeny obyvateľov medzi Maďarskom a Československom, po deportácie do sovietskych lágrov. Zoskupenie týchto historických udalostí vytvára dojem, že medzi nimi neexistuje kvalitatívny rozdiel. V dôvodovej správe sa objavujú aj čisto kvantitatívne argumenty: výber dňa, ktorý korešponduje s transportom Maďarov z územia Slovenska, je odôvodnené tým, že „zo všetkých vyššie uvedených incidentov, bol počtom odsunutého alebo vysťahovaného obyvateľstva najväčší odsun obyvateľstva maďarskej národnosti“.

Taktiež je dôležité dodať, že v zákone 241/1993 sa už nachádza pamätný deň obetí holokaustu a rasového násillia. Korektne sa vysporiadať s problematickou históriou vzťahov medzi majoritou a etnickými menšinami je nepochybne dôležité. Avšak takýto proces nesmie ignorovať nuansy a slúžiť na politické ciele. Táto novela obsahuje trpkú pachuť toho, že sentimenty ohľadom najvážnejších tragédií slovenskej histórie, akými sú holokaust alebo porajmos, sú predkladateľmi využité na vykreslenie nekorektných ekvivalencií a dosiahnutie politických cieľov.

Navyše, považujeme za problematické, že pri tvorbe návrhu zákona absentovala širšia diskusia s predstaviteľmi národnostných menšín. Predkladatelia napríklad vôbec nekonzultovali návrh na Výbore pre národnostné menšiny a etnické skupiny. Bez participatívneho prístupu a širšej diskusie s predstaviteľmi dotknutých národnostných menšín nemožno zákon považovať za úprimnú snahu pomôcť menšinám. Konkrétne, napríklad predstavitelia rómskej národnostnej menšiny sa pokúšajú o

etablovanie 2. augusta ako pamätného dňa rómskeho holokaustu. Tieto snahy by boli podkopané navrhovaným zákonom.

Hodnotenie: Domnievame sa, že **návrh zákona neplní svoje stanovené ciele**. Nekorektné zovšeobecnenia nevedú ku skutočnému vysporiadaniu sa s minulosťou. Využívanie tragédie jednej národnostnej menšiny pre politický benefit druhej národnostnej menšiny nevedie k interetnickému spolunažívaniu. Preto zákon **odporúčame nepodporiť**.

8. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky SZŐLLŐSA, ZÁBORSKEJ, TÓTHA, VONSA a KEREKRÉTIHO na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností– prvé čítanie

Základnou myšlienkou návrhu je **sprístupniť kolektívne právo na slobodu náboženského presvedčenia** skrz vytvorenie právneho inštitútu **náboženské združenie**. Náboženským združením sa podľa tohto návrhu zákona rozumie dobrovoľné združenie osôb rovnakej náboženskej viery. Išlo by o evidované cirkevné subjekty, ktoré by mali právnu subjektivitu, ale obmedzené právomoci v porovnaní s cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

Návrh nepriamo reaguje na novelizáciu z roku 2017, ktorá stanovila kvórum minimálne 50 000 členov na registráciu novej cirkvi. Ide o neštandardne vysoké číslo, ktoré *de facto* znemožňuje registráciu akejkoľvek novej náboženskej organizácie. Menšie cirkvi sa preto musia registrovať ako občianske združenia a je im upieraný prístup ku kolektívnemu naplneniu slobody náboženského vyznania. Predkladatelia preto navrhujú vytvoriť náboženské združenia, pri ktorých by **na registráciu stačilo 150 členov**. Taktiež by sa mierne sprísnil kvalitatívne podmienky registrácie – registrujúci orgán by musel navyše preskúmať, či náboženské združenie neobmedzuje osobnú slobodu, nevyužíva psychický či fyzický nátlak, nepoškodzuje sociálne väzby, atď. (viď §15 b)). Zaujímavosťou je, že podobnú zmenu sa pokúsil v marci 2022 presadiť poslanec PS Valášek, avšak neúspešne.

Náboženské združenia by mali **podobné základné právomoci ako cirkvi**, t. j. určovať svoje náboženské učenia a obrady, poskytovať duchovné a hmotné služby, organizovať bez oznámenia svoje zhromaždenia, vlastníť majetok a iné (viď §13a(4)). V praxi by získali tieto právomoci menšie náboženské komunity, ako napríklad budhisti, moslimovia, hinduisti, a iné. V roku 2021 sa k budhizmu prihlásilo 6722 ľudí, k Islamu 3862 a k hinduizmu 975. Avšak **náboženským združeniam by chýbali nasledujúce právomoci: možnosť vyučovať náboženstvo, zriaďovať kultúrne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia či nakladateľstvá** (viď §6(1) body d); e); h); i); j); k)).

Hodnotenie: Vytvorenie inštitútu náboženského združenia považujeme za pozitívnu zmenu v prospech náboženských menšín na Slovensku. Náboženské menšiny získajú rozsiahlejšie práva a nebudú musieť naďalej operovať pod občianskymi združeniami. Napriek tomu, že novela poskytuje náboženským menšinám len okresané právomoci, vnímame pozitívny posun v ochrane náboženskej slobody. Preto návrh zákona **odporúčame podporiť**. Avšak je otázne, či by nebol lepší prístup znížiť existujúce absurdné kvórum 50 000 členov. Nevytvárala by sa tak „druhoradá“ kategória pre menšie cirkvi. Pre porovnanie, v Česku je potrebný počet podpisov pri registrácii cirkvi 300, v Poľsku 100 a v Maďarsku dokonca len 10.

9. Návrh poslankýň ANDREJUVOVEJ a ZÁBORSKEJ na prijatie uznesenia NRSR k uzneseniu Európskeho parlamentu z 20. októbra 2022 o rastúcom počte trestných činov z nenávisti voči LGBTIQ+ osobám v celej Európe s ohľadom na nedávnu homofóbnu vraždu na Slovensku

Poslankyne OĽaNO Anna Záborská a Anna Andrejiová predkladajú uznesenie, ktoré **reaguje na uznesenie inštitúcií EU k vražde dvoch členov LGBTIQ+ menšiny na Zámockej**. Konkrétne ide o reakciu na uznesenie EP z 20. októbra 2022 a k správe výboru LIBE z 27. januára 2023. V návrhu sa predkladateľky odvolávajú na zvrchovanosť Slovenskej republiky ukotvenú v Ústave SR, a taktiež na Zmluvu o Európskej únii, konkrétne na **princípy proporcionality a subsidiarity**. Autorky uznesenia sa domnievajú, že uznesenie EP a správa LIBE narušajú tieto princípy a prekračujú tým svoje kompetencie.

Je otázne, či sú tieto princípy narušené nezáväzným, "mäkkým" právom, akým je uznesenie EP. Ťažko považovať symbolické uznesenia alebo správy výborov za disproporčnú reakciu na dvojnásobnú vraždu. Čo sa týka princípu subsidiarity, uznesenie EP napríklad vyzýva vládu SR, aby zabezpečila rovnaké práva pre LGBTIQ+ osoby, vrátane právneho uznania párov rovnakého pohlavia. Takéto kompetencie nepochybne spadajú pod jednotlivé členské krajiny. Avšak právne nezáväzné uznesenie nezasahuje do kompetencií a zvrchovanosti SR. V medzinárodných inštitúciách sa bežne schvaľujú rezolúcie, v ktorých sa medzinárodná komunita vyjadruje k daniu v iných krajinách. Domnievame sa, že uznesenie EP tým pádom nedokáže narúšať princíp subsidiarity.

Navyše, návrh uznesenia sa v bode E. vyhradzuje voči zodpovednosti politikov, predstaviteľov cirkví a celej spoločnosti na násilí páchanom voči členom LGBTIQ+ menšiny. Aj keď títo aktéri nenesú priamu vinu za samotný teroristický útok na Zámockej, majú podiel na klíme nenávisti voči členom sexuálnych menšín. Urážlivé a pejoratívne vyjadrenia či neochota prijať akékoľvek výraznejšie kroky k zrovnoprávneniu sexuálnych menšín nemožno považovať za súčasť nášho „cyrilo-metodského duchovného dedičstva“ (bod E.). Domnievame sa, **že vyhradenie sa voči uzneseniu EP a správe LIBE by vyslalo negatívny signál ako dovnútra, tak aj ostatným štátom EU**. Odmietnutie týchto uznesení komunikuje neochotu politických elít prijať akýkoľvek podiel zodpovednosti a odmietnutie snahy zlepšiť životné podmienky sexuálnych menšín na Slovensku.

Hodnotenie: Z formálneho hľadiska uznesenie EP ani správa LIBE nenarúša princípy proporcionality a subsidiarity. Zo symbolického hľadiska považujeme odmietnutie uznesenia EP za kontraproduktívny krok, ktorý neprispieva k snahe zlepšiť život sexuálnych menšín na Slovensku. Na záver je dôležité podotknúť, že predkladanie uznesenia 5 mesiacov po vražde na Zámockej sa skôr javí ako pragmatický politický krok s cieľom rozvíriť vášne ohľadom kultúrno-etických tém. Z týchto dôvodov uznesenie **odporúčame nepodporiť**.